

Η θέωση ως σκοπός της ζωής του ανθρώπου (1ο Μέρος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ομιλία που εκφωνήθηκε στον Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Αγίας Τριάδος Μύρινας Λήμνου στον Κατανυκτικό Εσπερινό της Δ' Κυριακής των Νηστειών 2014, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου κ.κ. Ιεροθέου

* * *

Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Αγίας μας Εκκλησίας, ο σκοπός της ζωής του ανθρώπου είναι η απόκτηση της αιωνίου, της όντως και ατελευτήτου ζωής και μακαριότητας, της ητοιμασμένης βασιλείας από καταβολής κόσμου, της επουρανίου βασιλείας του εν Τριάδι Αγίου Θεού.

Χαρακτηριστικές εικόνες και παρομοιώσεις, ζωηρότατες εκφράσεις και λέξεις χρησιμοποιεί η Αγία Γραφή και επιλέγουν οι πατέρες της Εκκλησίας στην προσπάθεια παρουσίασης μιας αμυδράς εικόνας των απερίγραπτων μεγαλείων της αιωνίου ζωής. «Οι δίκαιοι εκλάψουσιν ως ο ήλιος εν τη βασιλεία του Πατρός αυτών» (Ματθ. 13,43) μας λέγει ο ίδιος ο Κύριος δια του ευαγγελιστού Ματθαίου. Θα γίνουμε συμμετοχοί και κληρονόμοι της δόξης του Θεού και συγκληρονόμοι του Ιησού Χριστού. Ο απόστολος και ευαγγελιστής Ιωάννης, ο και ηγαπημένος μαθητής, μας λέγει στο βιβλίο της Αποκαλύψεως: «εξαλείψει από των δικαίων ο Θεός πάν δάκρυον από των οφθαλμών αυτών» (Αποκ. 21,4).

Εκεί δεν θα υπάρχει πόνος και θλίψη, πείνα και γυμνότητα, ταλαιπωρία και ασθένεια, γηρατειά και θάνατος, μέριμνα για το σήμερα, αβεβαιότητα για το αύριο και φόβος για το μέλλον. Εκεί θα είναι οι «καινοί ουρανοί και η καινή γη ... εν οίς η δικαιοσύνη κατοικεί» (Β' Πέτρ. 3,13). Διότι, όπως τονίζει ο ιερός Χρυσόστομος: «Πάντα εκποδών γίνεται τα της φθοράς, της αφθάρτου δόξης κρατούσης πανταχού...Πάντα εν ειρήνη και ευφροσύνη και χαρά έσται». Παραμερίζεται η φθορά και επικρατεί η άφθαρτη δόξα, η ειρήνη, η ευφροσύνη, η χαρά, η δικαιοσύνη, η αναμαρτησία και η αθωότητα, η αγνότητα και η αγιότητα, η αγάπη και η ενότητα, η ομόνοια, η μακαριότητα. «Αύτη εστί η αιώνιος ζωή» (Ιωαν. 17,3) διακηρύσσει ο Κύριος. Και ο απόστολος των εθνών Παύλος περιγράφει: «ά οφθαλμός ουκ είδε και ούς ουκ ήκουσε και επί καρδίαν ανθρώπου

ούκ ανέβη ἅ ἡτοίμασεν ὁ Θεός τοις ἀγαπωσιν αὐτόν» (Α΄ Κορ. 2,9).

Ἦδη ἀπὸ το βιβλίου τῆς Γεννέσεως δηλώνεται ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν τρόπο δημιουργίας του. Ἐπλασε ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπο «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Του», υποδεικνύοντας τὴν ἀπειρὴ ἀγάπη Του πρὸς τὸ τελειότερο δημιούργημα Του. Δὲν τὸν θέλει ἀπλῶς ἓνα ὄν, τὸ ὁποῖο ξεχωρίζει ἀπὸ τὰ υπόλοιπα ἔμβια ὄντα με κάποια χαρίσματα, κάποια προσόντα ἢ κάποια ἀνωτερότητα ἀπὸ τὴν υπόλοιπη κτίση ἀλλὰ τὸν θέλει κατὰ χάριν Θεοῦ. «Ζῶν... τῇ πρὸς Θεὸν νεύσει θεοῦμενος» λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Τὸ «κατ' εἰκόνα» υποδηλώνει τὰ ἰδιαίτερα χαρίσματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκε ὁ Θεός στὸν ἄνθρωπο. Κι αὐτὰ εἶναι ὁ λογικὸς νους, ἡ συνείδηση, τὸ αὐτεξούσιο, δηλαδή ἡ ἐλευθερία, ἡ δημιουργικότητα, ὁ ἔρως καὶ ὁ πόθος τοῦ ἀπολύτου καὶ τοῦ Θεοῦ, ἡ προσωπικὴ αὐτοσυνειδησία καὶ ὅ,τι ἄλλο ξεχωρίζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ ἄλογα ἔμβια ὄντα καὶ τὸν καθιστᾷ πρόσωπο καὶ προσωπικότητα.

Ἐχοντας τὸ «κατ' εἰκόνα» καλεῖται νὰ ἀποκτήσῃ τὸ «καθ' ὁμοίωσιν», δηλαδή τὴ θέωση, νὰ φθάσῃ ὑψηλὰ, νὰ ὁμοιωθεῖ με τὸν Θεὸ καὶ Πλάστη του, νὰ ἔχει μίᾳ ὀχι ἐξωτερικὴ καὶ ἠθικὴ σχέση μαζί Του, ἀλλὰ μίᾳ προσωπικὴ ἔνωση με τὸ Δημιουργό του, ὀχι συναισθηματικὰ ἀλλὰ ὀντολογικὰ. Τόσο ὑψηλὰ τοποθετεῖ ἡ ὀρθόδοξος ἀνθρωπολογία τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζει ὡς «κεκελευσμένο θεό», δηλαδή ὅτι ἔχει πλασθεῖ γιὰ νὰ γίνῃ κατὰ χάριν θεός.

Αὐτός ὁ σκοπὸς τῆς θεώσεως ἀποτελεῖ καὶ τὴν αἰτία τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Στους πρὸ Χριστοῦ αἰῶνες ἐνεφανήσθησαν πολλοὶ σοφοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι προσπάθησαν νὰ προσεγγίσουν τὴν ἐννοία Θεός καὶ ἀγωνίσθησαν γιὰ ἓναν ἠθικὰ καλύτερο ἄνθρωπο. Ἡ φιλοσοφία, γιὰ παράδειγμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ, περιείχε σπέρματα ἀληθείας, τὸν λεγόμενο «σπερματικὸ λόγον» καὶ διακρίνονταν ἡ νοσταλγία γιὰ τὸν ἄγνωστο Θεό. Δὲν εἶχαν ὀμως σωστὴ καὶ ὀλοκληρωμένη γνώση τοῦ Θεοῦ, ἔλειπε ἡ κοινωνία μαζί Του καὶ ἐπομένως ἦταν ἀδύνατη ἡ θέωση.

Τὸ ὀμοιο συμβαίνει καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη με τὴν παρουσία δικαίων καὶ ἐναρέτων, Πατριαρχῶν καὶ Προφητῶν. Ἡ πλήρης ἔνωση με τὸν Θεό, ἡ θέωση, γίνεται κατορθωτὴ μόνο με τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου. «Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεός τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπόλῃται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωαν. 3,16) διακηρύσσει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς στους μαθητὲς Του καὶ διασώζει ὁ ευαγγελιστὴς Ἰωάννης γιὰ νὰ αἰτιολογήσῃ τὴν παρουσία Του στὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος «υπέμεινε καὶ σταυρόν καὶ θάνατον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας» καὶ «ἔδωκεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

Γνωρίζουμε βεβαίως ότι αιτία της υποσχέσεως και εκπληρώσεως της θείας Οικονομίας αποτέλεσε η προπατορική αμαρτία, η επιθυμία των πρωτοπλάστων να γίνουν θεοί βασιζόμενοι στη δική τους δύναμη, στο δικό τους θέλημα, εγωιστικά και αυτόνομα και όχι συνεργαζόμενοι με τον Θεό, με ταπείνωση, υπακοή και αγάπη. Ουσία δηλαδή της πτώσεως αποτέλεσε ο εγωισμός, ο οποίος είχε ως φυσικό επακόλουθο τον πνευματικό θάνατο. Ο χωρισμός από τον Θεό έρριψε τον άνθρωπο στη σαρκική, κτηνώδη και δαιμονιώδη ζωή και αμαύρωσε το «κατ' εικόνα».

Διασπάθηκε η πρώτη κοινωνία του Θεού με τον άνθρωπο, αυτή του Παραδείσου και όπως θεολογεί ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος χρειάστηκε μια δεύτερη κοινωνία, αδιάσπαστη, η οποία πραγματοποιείται στο θεανθρώπινο πρόσωπο του Υιού και Λόγου του Θεού, στην «ατρέπτως, ασυγχύτως, αχωρίστως και αδιαιρέτως» ένωση των δύο φύσεως, της θείας και της ανθρωπίνης, κατά την διακήρυξη της Δ' εν Χαλκηδόνι Οικουμενικής Συνόδου. Εκείνος δηλαδή, ο οποίος γεννήθηκε προ αιώνων από τον Πατέρα ως τέλειος Θεός, γεννάται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή από την Θεοτόκο ως τέλειος άνθρωπος.

Τώρα πλέον η ανθρώπινη φύση δια της υποστατικής ενώσεως των δύο φύσεων στο πρόσωπο του Χριστού είναι τελεσίδικα ενωμένη με τη θεία φύση. Διότι ο Χριστός είναι αιωνίως Θεάνθρωπος. Ως Θεάνθρωπος ανελήφθη στους ουρανούς και εκάθησε εκ δεξιών του Πατρός. Ως Θεάνθρωπος θα έλθει να κρίνει τον κόσμο κατά την ένδοξο και φοβερά δευτέρα Αυτού παρουσία. Άρα η ανθρώπινη φύση είναι τώρα ενθρονισμένη στους κόλπους της Αγίας Τριάδος και όσο κι αν αμαρτήσουμε, όσο κι αν αποσπασθούμε από τον Θεό, μπορούμε μέσω της μετανοίας να απανενωθούμε μαζί Του, αφού είναι η οδός και η αλήθεια και η ζωή, είναι ο ποιμήν ο καλός, είναι ο νέος, ο δεύτερος Αδάμ. Ο πρώτος Αδάμ μας χώρισε από τον Θεό εξαιτίας της ανυπακοής και του εγωισμού. Ο δεύτερος Αδάμ, ο Χριστός, μας επαναφέρει με την αγάπη και την υπακοή προς τον Πατέρα, υπακοή μέχρι θανάτου, «θανάτου δε σταυρού».

[Συνεχίζεται]